

Õiguskantsler

Teie 16.10.2022 nr

Meie 11.11.2022 nr 7-5/221598/2205916

Tugiisiku valimine

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole, kuna Teile arusaamatutel põhjustel on katkestatud leping Teile seni tugiisikuteenust pakkunud inimesega. [ ] Linnaosa Valitsus on Teile määranud tugiisikuteenuse, kuid suvest alates ei osuta seda teenust enam [ ], kelle Teile endale tugiisikuks valisite. Soovite, et [ ] jätkaks Teile tugiisikuna, kuid mitte enam MTÜ [ ] kaudu.

Mõistan, et Teil on raske leppida olukorraga, kus Teile tuttav inimene ei saa enam olla Teile tugiisik. Leian siiski, et [ ] Linnaosa Valitsus ei ole eksinud, kui ei määranud Teile tugiisikuks [ ], sest seaduse järgi ei sobi ta seda tööd tegema. Teil on endiselt õigus saada tugiisikuteenust, kuid nüüd tuleb leida uus teenuseosutaja. Linnaosavalitsus saab Teid selles aidata.

1. [Sotsiaalhoolekande seaduse](#) (SHS) § 23 lõike 1 järgi on tugiisikuteenuse eesmärk toetada inimese iseseisvat toimetulekut olukordades, kus ta vajab sotsiaalsete, majanduslike, psühholoogiliste või terviseprobleemide tõttu kõrvalabi. Kõrvalabi seisneb juhendamises, motiveerimises ning inimese suurema iseseisvuse ja omavastutuse võime arendamises.

2. Sotsiaalteenuse, sealhulgas tugiisikuteenuse tagab ning teenuse korraldamise eest vastutab kohalik omavalitsus.

3. Tallinna Linnavolikogu 07.10.2021 määruse nr 25 „[Sotsiaalteenuste osutamise tingimused ja kord](#)“ § 8 lõikes 5 on öeldud, et teenuse saaja valib ise inimese, kes hakkab talle vahetult teenust osutama. See ei tähenda siiski seda, et teenuse saaja valitud inimene tingimata saab tugiisikuks hakata ja peab seda tegema. Kohalikul omavalitsusel tuleb tagada, et teenuse osutamine täidaks oma eesmärgi ja oleks kooskõlas seadusega. Muu hulgas peab kohalik omavalitsus kontrollima, kas tugiisik, keda teenuse saaja peab sobilikuks, võib seaduse kohaselt tugiisik olla.

4. Seadusega on piiratud nende inimeste ringi, kes tohivad vahetult tugiisikuteenust osutada. Need piirangud on seatud abivajaja huvide kaitseks. Näiteks ei tohi tugiisikuteenust vahetult osutada inimene, kelle karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada teenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara (SHS § 25 lg 2 p 1). Riigikogu on leidnud, et riik ei tohi lubada vahetult teenust osutada inimestel, keda on karistatud varavastaste süütegude, muu hulgas varguse eest (seaduseelnõu algataja [seletuskiri](#) §-de 19 ja 25 kohta).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

5. Praegu ongi olukord selline, et Teile sobiv tugiisik [ ] on kriminaalkorras karistatud karistusseadustiku § 199 lõike 2 punkti 5 alusel (vargus). Tema karistus jõustus 9. mail 2022. Arvestades kriminaalkaristust ning märgukirja [ ] tegevuse kohta, mille prokuratuur saatis MTÜle [ ], hindas Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet [ ] tugiisikuna ebasobivaks ka pärast karistusaja lõppemist.

6. [ ] Linnaosa Valitsuse selgituse järgi kohtusid 28. juunil 2022 MTÜ [ ] esindajad [ ], et selgitada talle, miks tugiisikuna töötamise leping talle üles öeldi. Kohtumisel olevat kokku lepitud, et [ ] selgitab Teile põhjuseid, miks ta ei saa Teile teenust osutada. Pärast seda (22. juulil 2022) toimus linnaosavalitsuse selgituse kohaselt kohtumine [ ] Linnaosa Valitsuses, kus ka Teile viipekeeletõlgi vahendusel osalesite. Kohtumisel olevat Teile tekkinud olukorda selgitatud ja pakutud lahendusi (mh maksta rahalist toetust).

7. Kokkuvõttes tuleb tõdeda, et [ ] Linnaosa Valitsus toimis õigesti, kui ei lubanud [ ] kriminaalkaristuse tõttu tegutseda Teile tugiisikuna. Kuna Teil on endiselt õigus tugiisikuteenusele, oleks hea lahendus see, kui valiksite endale uue tugiisiku, kes Teid aidata saab. Linnaosavalitsus peab Teid uue tugiisiku leidmisel aitama.

8. Linnaosavalitsus ei pea hüvitama Teile tasu, mida olete maksnud [ ] teenuste eest pärast seda, kui ta ei tohtinud enam ametlikult Teile tugiisikuna töötada. Linna ei saa kohustada seda kulu kandma ka volikirja alusel, mille olete [ ] andnud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Aigi Kivioja 6938428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee